

60-річчя

члена-кореспондента НАН України

О.О. КЛЮЧНИКОВА

10 лютого виповнилося шістдесят років відомому вченому в галузі ядерної фізики, Заслуженому діячеві науки України, члену-кореспонденту НАН України Олександру Олександровичу Ключникову.

О.О. Ключников народився в м. Києві. Випускник фізичного факультету Київського державного університету, він своє творче життя пов'язав з Академією наук України. Спочатку працював в Інституті фізики, де закінчив аспірантуру і захистив кандидатську дисертацію, а потім — в Інституті ядерних досліджень. У 1979 р. Олександра Олександровича призначають директором Спеціального конструкторсько-технологічного бюро з експериментальним виробництвом цієї установи, яке він очолював близько 20 років. 1989 року дослідник став доктором наук, а у 1992 р. його обирають членом-кореспондентом НАН України.

Більшість розробок О.О. Ключникова пов'язана зі створенням сучасної прискорювальної техніки, радіометричної та дозиметричної апаратури. Завдяки цим роботам широке застосування отримали ядерно-фізичні прилади для наукових досліджень, атомної енергетики, індивідуального захисту і дозиметрії, охорони навколишнього середовища, ядерно-фізичних та плазмових технологій.

Під керівництвом вченого і за його безпосередньої участі проведено багатопланові дослідження, результати яких забезпечили розробку понад 100 зразків унікальних приладів й установок, що використовуються у різних галузях науки і техніки, зокрема такі, як система приладів розподіленого керування технологією експерименту, багатоцільовий прискорювально-аналізуючий

комплекс «Експрес», малогабаритні нейтронні генератори та високовольні джерела живлення, засоби індивідуального захисту тощо.

Від перших днів аварії на ЧАЕС О.О. Ключников брав активну участь у ліквідації її наслідків. Виконуючи обов'язки начальника академічного штабу в Чорнобилі, він проводив наукові дослідження та здійснював монтаж вимірювальної апаратури безпосередньо на зруйнованому блоці. В результаті цієї роботи інформаційно-діагностичний комплекс «Шатро», що не має аналогів у світовій практиці приладобудування, було встановлено як штатну систему на четвертому енергоблоці ЧАЕС. Він став надійною базою даних з ядерної та радіаційної безпеки об'єкта «Укриття».

Від 1996 р. О.О. Ключников — генеральний директор Міжгалузевого науково-технічного центру «Укриття» НАН України. Під його керівництвом ця установа здобуває високий авторитет, бере участь у реалізації низки міжнародних проектів, спрямованих на стабілізацію стану об'єкта «Укриття» і перетворення його на екологічно безпечну систему. Значна увага приділяється узагальненню наукових результатів з метою їх поширення на інші ядерно та радіаційно небезпечні об'єкти.

Упродовж останніх років особливе місце у діяльності вченого посідають роботи, спрямовані на розв'язання проблем безпечної та ефективної експлуатації АЕС України, поводження з радіоактивними відходами.

Завдяки високому науковому потенціалу та організаційним здібностям Олександра Олександровича МНТЦ «Укриття» 2004 року перетворено на Інститут проб-

лем безпеки атомних електростанцій — єдину установу такого профілю в Україні, а О.О. Ключникова призначено її директором.

Науковий доробок ученого — це понад 250 публікацій, з-поміж них — 7 монографій.

Олександр Олександрович веде активну науково-педагогічну роботу. Серед його учнів — 2 доктори і 9 кандидатів наук. Він є організатором і заступником директора

Славутицької філії Національного технічного університету України «КПІ».

Наукові досягнення О.О. Ключникова відзначені орденом «Знак Пошани» та іншими урядовими нагородами.

Наукова громадськість, колеги і друзі широко вітають Олександра Олександровича з ювілеєм, зичать йому здоров'я, активного творчого довголіття, нових яскравих успіхів.

60-річчя

члена-кореспондента НАН України

О.Я. САВЧЕНКА

27 лютого виповнилося шістдесят років відомому математикові і механіку, лауреату академічної премії ім. М.М. Крилова члену-кореспонденту НАН України Олексію Яковичу Савченку.

О.Я. Савченко народився у місті Дніпро-дзержинську Нижньогородської області (Росія). У 1966 році закінчив Новосибірський університет.

З 1971 р. працював в Інституті прикладної математики і механіки АН УРСР. Упродовж 1978–1996 років був заступником директора цієї установи.

Олексій Якович обіймав різні керівні посади, перебуваючи на державній службі: був заступником міністра України у справах науки і технологій, першим заступником Голови комітету з питань науки та інтелектуальної власності, а також генерального директора ВАТ «Укртелеком». Починаючи з 2004 р. він працює першим заступником директора Державного департаменту з питань зв'язку та інформатизації Мінтрансу України.

Наукова діяльність ученого сконцентрована на розв'язанні математичних проблем

механіки — таких, як дослідження стійкості динамічних систем, математичне моделювання реальних механічних процесів з використанням моделі систем зв'язаних твердих тіл з рухливими наповнювачами, розробка математичних засобів їхнього дослідження. Наукові результати досліджень з цих напрямів відбиті у більш як 150 працях (у тому числі десяти монографіях), а також доповідалися на всесоюзних конференціях, міжнародних симпозіумах в Югославії, Німеччині, Угорщині, Китаї, Греції, Росії. Як запрошений лектор він неодноразово знайомив широку громадськість зі своїми розробками у Бельгії і Китаї.

Вагомий внесок зробив дослідник у розвиток теорії стійкості рухів динамічних систем, де основні його результати пов'язані з вивченням критичних випадків і стійкості стаціонарних рухів гамільтонових систем. Олексій Якович запропонував конструктивні способи розв'язання таких задач, увів до розгляду проблему про оптимальну пасивну стабілізацію неасимптотично стійких положень рівноваг динамічних систем, знай-